

цієї проблеми особлива роль належить освіті. Ми якнайшвидше повинні стати країною інформаційних технологій. У реалізації цієї мети особлива роль належить рівню математичної освіти наших фахівців, у тому числі економістів. Мусимо признати істину, що не тільки комерційні вузи та вузи не по профілю (політехнічні, педагогічні тощо), а також профільовані знизили вимоги щодо рівня математичної підготовки економічних кадрів.

Позитивним є те, що 50 % навчального часу виділено на вибіркові дисципліни, але студенти, як правило, не обирають їх із дисциплін економіко-математичного циклу. Причиною цього в більшості випадків є слаба математична підготовка, навіть дисципліна «Фінансова математика», яка дуже потрібна будь-якому економісту, не користується відповідним попитом. Нагальним також є збільшення математичної складової серед обов'язкових дисциплін. На нашу думку слід було би прийняти наступні міри. Всі абітурієнти повинні пройти вступне випробування з математики. З набраних до вузу виділити тих, які мають відповідні здібності та навчати їх дисциплін економіко-математичного циклу за спеціальною програмою, як це реалізується у нашому університеті з іноземних мов. Крім цього аспіранти всіх напрямків повинні здавати іспит по інформатиці, у програмі якої питання математичного моделювання складала би основну частку.

*А. П. Волошина, здобувач,
кафедра педагогіки та психології*

ІННОВАЦІЙНИЙ ТРЕНІНГ З ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ В МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

У результаті аналізу наукових досліджень нами вирішені структурні (комунікативний, перцептивний, інтерактивний) та функціональні (когнітивний, емоційний, мотиваційний, операційно-процесуальний) компоненти культури професійного спілкування менеджера.

З метою формування вказаної культури був розроблений спеціальний інноваційний тренінг, який проходить у період вивчення курсу «Комунікативні процеси у навчанні» у три етапи. Перший із цих етапів передбачав оволодіння майбутніми менеджерами вміннями управляти своїм психічним станом, володіти технікою та

культурою ділового мовлення. Другий етап тренінга з формування культури професійного спілкування в майбутніх менеджерів проходив за спеціально розробленою програмою, що включала наступні теми: Спілкування як соціально-психологічний механізм управління; Культура професійного спілкування менеджера; Психотехніка мовлення менеджера; Соціальна перцепція як чинник оптимізації діяльності менеджера; Діалог як організаційний принцип управлінського спілкування; Психологічна техніка переконувального впливу у професійному спілкуванні менеджера; Соціально-психологічна характеристика іміджу менеджера; Методичні основи емоційної регуляції професійного спілкування менеджера.

Робота з формування в майбутніх менеджерів умінь управляти своїм психічним станом та створювати робоче самопочуття починалась з вивчення особливостей впливу ситуацій психічної напруги на діяльність людини. Далі студентам пропонувались виконання циклу вправ на оволодіння уміннями розслаблення м'язів та управління своїм фізичним станом, на розвиток координації рухів та виклику у себе робочого самопочуття.

З метою оволодіння майбутніми менеджерами технікою мовлення виконувались вправи на розвиток фонаційного дихання, професійного голосу, правильних навичок вимови голосних та приголосних звуків і їх поєднання.

Подальша робота зі студентами була пов'язана з оволодінням культури ділового мовлення. У зв'язку зі сказаним вирішувались наступні завдання:

- підвищення у майбутніх фахівців рівня правильності мовлення;
- поповнення складу їх активного словника синонімічними вербальними одиницями та синтаксичними конструкціями характерними для ділового мовлення;
- формування умінь відбирати у конкретній ситуації спілкування найбільш точний і доречний варіант, беручи до уваги невербальні засоби комунікації.

Вирішення двох перших завдань було пов'язане з опрацюванням фонетичних, лексико-фразеологічних, морфологічних та синтаксичних норм. Реалізація третього із визначених завдань у нашому дослідженні передбачала оволодіння майбутніми менеджерами уміннями відбирати найбільш точний стилістично виразний та довершений варіант мовлення, що передбачало роботу з системою комунікативних завдань.

На другому етапі тренінга проходило моделювання ділової бесіди та переговорів, що є видами професійної діяльності менеджера. Це моделювання передбачало обов'язкову реалізацію фун-

кцій, що притаманні вказаним видам діяльності, а саме: пошук нових напрямків і початок перспективних міроприємств; обмін інформацією; контроль початих міроприємств; взаємне спілкування працівників із одного ділового середовища; пошуки й оперативна розробка робочих ідей і задумів; підтримка ділових контактів на рівні підприємств, фірм.

Упровадження цього тренінгу у практику діяльності вищого навчального закладу забезпечило зростання рівнів культури професійного спілкування майбутніх менеджерів. Так на етапі констатувального експерименту високий рівень мали 10 % студентів, що приймали участь в експерименті, 34 % характеризувались середнім, а 56 % низьким рівнем сформованості культури професійного спілкування. Після проведення формульовального експерименту рівні оволодіння вказаною культурою були наступними: у 45,2 % студентів — високий, у 34,4 % середній та у 20,4 % низький.

Результати експериментальних досліджень, що були проведені нами у 2002—2007 рр., дозволили вирізнити шляхи удосконалення тренінгових занять з формування культури професійного спілкування у майбутніх менеджерів.

Л. В. Воробйова, канд. екон. наук, доц.,
кафедра історії економічних вчень та економічної історії

ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРЕДМЕТУ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

«На світі є речі важливіші від самих прекрасних відкриттів — це знання методу, яким вони були зроблені»
Г. Лейбніц

Педагог-новатор, який вступає в XXI століття, перш за все, повинен вчити новому мисленню, методам пізнання і самоорганізації. Інакше кажучи, завдання викладача полягає в тому, щоб підвести студента до дверей, дати ключ і навчити його користуватися цим інструментом. Ніхто, окрім самого студента, не зможе ввійти у світ знань. Тому конкретними завданнями педагога-новатора є наступні:

1) навчити студента самостійно розглядати явища цілісно і в динаміці;